

Skriv!

Annie Hjort Pedersen

*hop hopla!
hop!*

Grundskrift 2
Lærervejledning

Gyldendal

Skriv! Grundskrift 2 øver og kvalificerer børnenes færdigheder i at skrive grundskrift i hånden. Bogstavernes sammenbinding, papirets placering, skrifthældning, skriveteknik og en passende afstand mellem ord, bogstaver og linjer repeteres. Derudover arbejdes der med hastighed på skriften samt de ændringer, der ofte ses som en naturlig udvikling af skriften, når der arbejdes med hastighed; løkker på g, y og j i underlængden. Til genren ”det håndskrevne brev” arbejdes der med layout til brev og kuvert.

Bredkantpenne introduceres i forbindelse med layout til særlige formål, fx overskrifter. Der tages i dette arbejde udgangspunkt i trykbogstaver, som eleverne kender og føler sig trygge ved.

I sidste del af bogen arbejdes der med kalligrafi eller ”kunsten at skrive smukt”. I dette afsnit arbejdes der først med en 3.5 mm bredkantpen, en pennevinkel på 45 grader og trykbogstaver. Derefter introduceres den klassiske kursivskrift, Cancellaresca kursiva/Italic. Skriften er kursiv (10 grader, som grundskriften), og skriftens grundformer ligner meget grundskriftens bogstavformer. Derfor kan arbejdet med denne skrift være med til at styrke elevernes formsikkerhed i arbejdet med udviklingen af den personlige håndskrift. Skriften er ikke en sammenbundet skrift.

Til sidst arbejdes der med eksempler på layout i forbindelse med kalligrafi, fx logoer, initialer og gækkebrev. Papirets placering, skrivegreb, skrivebevægelser og skrivestilling i forbindelse med arbejdet med kalligrafi vises.

Ved grundskrift forstås en sammenbundet, normalt højreskrå modelskrift, der tager udgangspunkt i trykbogstavernes grundformer. De store trykbogstaver (versaler) tilpasses sammenbindingen og skriverytmen. Grundskriften danner grundlag for udviklingen af en letlæselig og tilpas hurtig håndskrift. I *Skriv! Grundskrift 2* arbejdes der, med udgangspunkt i grundskriften, hen imod udvikling af håndskriften.

Side for side-vejledning

Side 3: Battlerap

Remsen med tilhørende bevægelser læres udenad og bruges undervejs i skrivearbejdet, når der er behov for at bruge krop, bevægelse og stemme. Dette kan være som motivation samt afveksling og variation i arbejdet.

Side 4-6: Grundskriften repeteres med og uden hjælpelinjer

Målet er at repetere grundskriften. Der lægges vægt på at gøre den enkelte elev opmærksom på egne vanskeligheder i forbindelse med bogstavform og bogstavbinding. Opmærksomhedsfelterne danner baggrund for elevernes arbejde med de følgende siders repetition af elementerne i grundskriften. Eleverne skriver oven i ordene og skriver derefter selv.

Side 7-8: Grundlæggende bogstavbindinger repeteres

- side 7: almindelig, flad og lang guirlandebinding
 - side 8: almindelig og flad karnisbinding
- Eleverne skriver oven i ordene og skriver derefter selv.

Side 9-10: Svære bindinger repeteres

Det er ofte svært at binde fra v og r til andre bogstaver. Eleverne gøres opmærksomme på, at bogstavformen gøres færdige inden bindingen til det næste bogstav påbegyndes. Den smalle bogstavform er vigtig, når der bindes fra b, p og s, idet der ellers nemt ses uhensigtsmæssige dobbeltstreger, der slører skriftbilledet.

Eleverne skriver oven i ordene og skriver derefter selv.

Side 11: Bindinger fra f – flere muligheder

Bogstavbinding til og fra f er teknisk vanskeligt. Der gives på siden forskellige forslag, der giver den enkelte elev mulighed for at vælge den binding, der passer til hans/hendes motoriske og tekniske forudsætninger. Elever med finmotoriske vanskeligheder vil muligvis have glæde af den horisontale binding.

I eksempel 1 og 2 er f i indlyd.

Eksempel 1: f skrives, og der fortsættes i en sammenhængende skrivebevægelse til næste bogstav ved en ”ægte” sammenbinding.

Eksempel 2: f skrives, herefter løftes pennen, og der fortsættes med en horisontal binding til næste bogstav.

I eksempel 3 og 4 er f inde i et ord og som dobbelt konsonant.

Eksempel 3: f’erne skrives i en sammenhængende skrivebevægelse og bindes sammen i en ægte binding.

Eksempel 4: Det første f skrives, herefter løftes pennen, og der fortsættes med en horisontal binding til det følgende f.

Side 12: Bindinger med f – introduktion til løkke i overlængden

Som differentieringsmulighed, i forbindelse med arbejdet med binding til og fra f, introduceres løkke i overlængden. Skriv først ordet ”af” på tavlen, som det er skrevet øverst på siden. Skriv derefter ”af” igen og nu med løkke og gør eleverne opmærksomme på, at f nu ”fanges” med en guirlande op til f’s start. Når f er i indlyd og skrives med løkke, begyndes midt i a-højden – se ord 4 og 5 øverst på siden.

Side 13-16: Repetition af de rytmiske versaler

Eleverne skriver oven i bogstaver og ord og skriver derefter selv.

Side 15: Navne på byer og øer fra side 13 og 14 skrives ind på danmarkskortet.

Side 16: Sætningerne gøres færdige, og eleverne skriver derefter sætningerne igen på de følgende linjer.

Side 17: Skriveteknik

Der arbejdes med fingerbevægelser og armflytning. En togvogn repræsenterer en skrivelængde. En skrivelængde er det antal bogstaver, eleven kan skrive, uden at hånden ændrer stilling, fra skrivefingerne er let strakte, til de er bøjede. Elever, der er venstrehådede, starter med let bøjede fingre. Eleven skriver oven i ordet i en togvogn, flytter armen, strækker fingrene og skriver ordet færdigt i næste togvogn. Teksten på siden skrives og udføres samtidig i praksis.

Side 18: Skriveteknik – fingerbevægelser og armflytning

Eleverne vurderer skrivelængden i hvert enkelt ord ved at sætte et mærke, hvor de mener, en ny skrivelængde påbegyndes. De skriver derefter selv. De første ord på siden kan evt. bearbejdes fælles på klassen.

Side 19-22: Hastighed på skriften

Eleverne skriver oven i ordet og skriver derefter en gang selv så pænt, de kan. Derefter skriver de så hurtigt, de kan, i 30 sekunder. Ordene tælles, og resultatet skrives ud for hver anden linje, når eleven har skrevet i 30 sekunder. Sdens indhold gentages to gange yderligere i samme uge – evt. i starten af en time. Brug kopiarkene sidst i lærervejledningen til at skrive på. Den enkelte elev konkurrerer med sig selv om at skrive flere ord, hurtigt og med god læsbarhed, for hver gang øvelsen gentages. Denne kompetitive form appellerer ofte til drengene.

Hastighed på skriften udvikles normalt, når man skriver i funktionelle sammenhænge i undervisningen. Dette kræver dog, at man bruger håndskriften og således øver og træner den. På side 19-22 arbejdes der formelt med at opøve hastighed på skriften. Det må stærkt pointeres, at forudsætningen for at arbejde med hastighed er, at form og binding er automatiseret.

Side 23: Hastighed på skriften – løkker på g og j

En konsekvens af at skrive hurtigt er ofte, at der automatisk kommer løkker i underlængderne og evt. også i overlængderne. Læreren skriver ordene snegl, hjem og skjorte på tavlen, dels uden løkker, dels med løkker. Eleverne gøres opmærksomme på, at når der skrives med løkker i g og j, skal disse være smalle. Eleverne skriver teksten med hjælpelinjer, hvor de gør sig umage med at lave smalle løkker. Teksten skrives derefter igen uden hjælpelinjer og med mere tempo.

Side 24: Ord med g, y og j – med og uden løkker

Eleverne skriver sidens ord uden og med løkker, og de prøver på baggrund heraf at finde ud af, hvad der passer dem bedst – hvad der giver det bedste flow/den bedste rytme i skriften.

Side 25: Talemåder

Sdens tekst skrives uden og med løkker, og eleverne prøver på baggrund heraf at finde ud af, hvad der passer dem bedst – hvad der giver det bedste flow/den bedste rytme i skriften.

Side 26: En frø begik et bankrøveri

Eleverne øver sig i at skrive grundskrift uden hjælpelinjer.

Side 27: I havets dyb

Eleverne øver sig i at skrive grundskrift uden hjælpelinjer.

Side 28: Evaluering (af side 26 og 27)

Elev og lærer evaluerer grundskriften i forhold til bogstavform, bogstavbinding, hældning (papirets placering) og skrivegreb. På de tomme skrivelinjer kan eleven øve elementer i grundskriften efter behov.

Side 29-31: Skriv et personligt brev og konvolutter

På side 29 samtales om layout til håndskrevne brev og konvolutter. Eleverne skriver et brev på side 30, og side 31 skriver eleverne adresserne på de tegnede konvolutter med udgangspunkt i de forslag til tekstplacering, der er på side 29.

Side 32: Skrift til særlige formål

Eleverne ”leger” med at skrive trykbogstaver på forskellige måder og med forskellige redskaber. Der arbejdes i eksempel 1: ABCD og 2: SMAL/BRED med en 3,5 mm kalligrafipen, fx Edding 1255 3,5 mm (neonfarvede overstregningspenne kan også anvendes). Dybdevirkning i bogstaver eller vekselvirkning mellem en tyk og en tynd streg opnås ved at holde pennen i en vinkel på 45 grader i forhold til skrivelinjen. Ordet **FED** skrives med en snorstregspen eller en pen, der giver en ensartet tyk stregvirkning. Der samtales på klassen om, hvilke bogstavformer der egner sig til særlige formål.

Side 33: Skrift til særlige formål

Eleverne ”leger” med stregvirkning og pennevinkel i små ord. Dobbeltstreg fremkommer ved, at man skærer et lille hak i en 3,5 mm kalligrafipen. Bogstaverne ligner herefter ”båndspaghetti”. I eksempel 4 arbejdes der med forskellig pennevinkel. De sorte firkanter med pil angiver pennevinklen.

Side 34-36: Kalligrafi

Eleverne skriver oven i mønstre og ord og skriver herefter selv. Pennevinkel: 45 grader i forhold til skrivelinjen. Redskab: 3,5 mm kalligrafipen. På side 35-36 skrives alfabetet med de store og små trykbogstaver. Nederst side 36 finder eleverne selv på ord at skrive med store og små trykbogstaver.

Side 37: Bogstavcollage

Der arbejdes med trykbogstaver samt bredkantpenne i udarbejdelsen af collagen. Målet er at arbejde med æstetik og formgivning samt personligt udtryk.

Side 38: Kalligrafi – skilt/opslag

Teksten i tekstboksene skrives med en 3,5 mm kalligrafipen og en pennevinkel på 45 grader. Der samtales om tekstens placering. Skal den midtcentreres, skal der være ens venstrekant eller?

Side 39-43: At skrive smukt – med Italic

Læreren skriver dagens bogstaver/tekst på tavlen med kridt. Se billedserie.

Pennevinkel vises, og de særlige træk ved de enkelte bogstaver fremhæves. Bogstaverne konstrueres som i *Skriv! Trykbogstaver*, dog laves der en lille indstreg i i, u, n, m, r, h, l, j, b, p og k. Bogstaver med ens bevægelsesveje (familier) er forsøgt samlet, således at elevernes tilegnelse lettes. Eleverne skriver oven i teksten og skriver herefter selv.

Side 44: Italic – alfabetet

De store og små bogstaver skrives i alfabetisk rækkefølge som afslutning på arbejdet med Italic.

Side 45-46: Gækkebrev

Eleverne skriver evt. oven i verset og skriver derefter selv.

På side 45 skriver eleverne selv et gækkebrev.

Side 47: Logoer

Der samtales på klassen om logoer. Herefter laver eleverne egne logoer – hvordan skal min klubs logo se ud? Eleverne kan evt. starte med at eksperimentere med penne, bogstavformer, farver mv. på blankt papir.

Side 48: Initialer

Eleverne eksperimenterer med for bogstaverne i deres egne navne med en 2 mm pen. Herefter udarbejder de logoer, som til sidst sættes på farverige og personlige skjolde.

Redskaber til kalligrafi

Edding 1255 2 mm

Edding 1255 3,5 mm

Edding 1255 5 mm

Disse penne er filtskrivere, som er billige i anskaffelse.

Fyldepenne kan også anbefales, fx Rotring Art Pen 1,9 mm.